Woensdag, 28 April 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 3887

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Asso. Inc.
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Tunis en Bizerte 37 km. ver.

Franse Goumiers bereiken Pont du Fahs.

Tweede luchtaanval op vliegveld te Bari.

Groot Britannië zoekt een oplossing in het Pools-Russisch dispuut.

WERK VAN DE DUITSE PROPAGANDA?

Het Russische Regeringsblad „Izvetia" schreef in een overzicht over het verbreken der betrekkingen met de Poolse Regering, dat een onpartijdig onderzoek in de beweringen omtrent Russische wreedheden ten opzichte van Poolse gevangenen in Smolensk onmogelijk zal zijn zolang de Duitsers dat gebied nog bezetten.

De Poolse Regering had een onderzoek geëist door het Rode Kruis naar de waarheid van de Duitse beweringen als zouden duizenden Poolse officieren nabij Smolensk door de Russen vermoord zijn.

De Russische Regering verklaarde, dat de Duitsers hun eigen wreedheden poogden te verbergen en dat de Poolse Regering zich heeft laten beetnemen door de Duitse propaganda door een onderzoek van het Rode Kruis te vragen. Met het oog hierop zou de Russische Regering de betrekkingen met Polen verbroken hebben (Moskou, (AP) 27.4).

ONDERHANDELINGEN TER REGELING VAN HET POOLS-RUSSISCH DISPUUT.

Relman Morin seint uit Londen:

Groot Britannië opende onderhandelingen voor het regelen van de Russisch-Poolse geschillen en er waren duidelijke tekenen, dat ook de Verenigde Staten daaraan deelnemen in een intensieve poging om de diplomatieke betrekkingen, die Zondag door de Sovjets verbroken werden, te herstellen. De Noordamerikaanse Ambassadeur John Winant bracht in de namiddag een onverwacht bezoek aan de officiële residentie, bijgewoond door Churchill, Eden en Wladyslaw Sikorski, den Poolsen Premier.

Officiële verklaringen worden verwacht van de Britse en Poolse Regeringen. Een persconferentie, waarop Sikorski de houding van de Poolse Regering in het dispuut zou uiteenzetten, werd afgelast nadat de verslaggevers reeds bijeengekoen waren.

Van gezaghebbende zijde werd te kennen gegeven, dat geen officiële verklaringen zullen worden gedaan alvorens enige vordering is gemaakt in de pogingen om tot een oplossing te geraken. De eerste taak, waarvoor de vertegenwoordigers der Britse en Noordamerikaanse Regeringen zich gesteld zien, is het vinden van een regering waardoor de breuk kan worden hersteld. Diplomatieke kringen zeiden, dat direct nog geen plan beschikbaar was en men gaf toe, dat het misschien erg moeilijk zal zijn om er een te vinden. Noch de Britse noch de Noordamerikaanse overheden pogen een der partijen de schuld te geven van het verbreken der betrekkingen tussen Rusland en Polen op grond, dat het zowel voor hem als voor al de Verenigde Landen van gemeenschappelijk voordeel zal zijn.

Vroeger op de dag had het Poolse cabinet in een speciale bijeenkomst gedebatteerd over de te volgen koers en ingelichte kringen waren van mening, dat een herstel van de breuk verwacht kan worden (Londen, (AP) 27.4).

DE ONDERHANDELINGEN WORDEN VOORTGEZET.

Churchill ontbood den Poolsen Premier Generaal Wladyslaw Sikorski en den waarnemend Minster van Buitenlandse Zaken Graaf Edward Raczynski naar Downingstreet No. 10, waar de Britse Secretaris van Buitenlandse Zaken Anthony Eden zich waarschijnlijk ook in de besprekingen zou mengen.

Poolse en Russische kringen waren van mening, dat de betrekkingen tussen de twee landen eerder „opgeheven" dat definitief afgebroken zijn. Het Britse cabinet besprak het dispuut gisteravond in een bijeenkomst (Londen, (AP) 28.4).

SPOEDIGE BIJEENKOMST DE GAULLE — GIRAUD MOGELIJK.

Betrouwbare berichten uit Algiers gaven te kennen, dat de mogelijkheid groter wordt dat De Gaulle en Giraud elkaar spoedig zullen ontmoeten. Men neemt aan, dat Catroux uitvoerig heeft geconfereerd met Eisenhower en zijn laatste telegram aan De Gaulle was optimistisch. De Strijdende Fransen bevestigden de ontvangst van het telegram (Londen, (AP) 28.4).

FRANSEN BEREIKEN PONT DU FAHS.

Wes Gallagher seint van het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika:

De Franse troepen zijn doorgedrongen tot de buitenwijken van Pont du Fahs, terwijl de Duitse defensies op het Tunische bruggehoofd langzaam weken bij die belangrijke voorraadbasis van de as en aan het front van Medjez el Bab. Naar de berichten willen doen blijken, is daar de critieke phase van een slag nabij.

In talrijke sectoren oprukkend tegen een felle weerstand in hebben de Geallieerde strijdkrachten de linie van de as teruggedrongen tot binnen 37 kilometer van Tunis en waarschijnlijk bevonden zij zich zelfs dichter bij Bizerte.

16 Kilometer ten Westen van Mateur werd het Noordamerikaanse voetvolk, dat de Djebel en Azzog aanviel, echter gedwongen terug te vallen onder hevige tegenaanvallen; doch zelfs deze troepen waren in staat de Djebel el Ajred te bezetten in het gebied ten Zuiden van Jefna, welke plaats zelf recht ten Westen van Mateur ligt.

Franse Goumiers dringen Pont du Fahs uit het Zuid-Westen binnen en naar vermeld wordt zetten zij de druk op den terugtrekkenden vijand in het bergland, dat vol mijnen gestrooid is, voort. Het Franse communiqué zeide, dat de andere Franse strijdkrachten langs de kust van de Middellandse Zee in het Noorden nog 5 kilometer voortrukten in de richting van de grote vlootbasis Bizerte, waarbij zij gevangenen namen en een belangrijke hoeveelheid materiaal veroverden. Tevoren was gemeld, dat zij zich binnen 10 kilometer afstand bevonden van het Meer Achkel en op ongeveer 37 kilometer van Bizerte.

De Noordamerikaanse strijdkrachten in dit gebied vorderen in de streek ten Westen van het meer, welks Westelijk kust slechts 28 kilometer van Bizerte verwijderd is. In de sector tussen Medjez el Bab en de Middellandse Zee valt de achterhoede van de as zo snel terug voor de aanvallen van het Noordamerikaanse corps onder Luitenant-Generaal George Patton Jr., dat de vijand geen tijd had zijn doden te begraven. Daar stormen Pattons mannen vooruit tegen de krachtigste heuvelstellingen van de as in de Noordelijke Tunische sector: de Groene Berg en de Kale Berg.

Langs het middenfront in Tunis had het voetvolk van het Britse 1e leger 18 kilometer voortgang gemaakt langs de weg van Medjez el Bab naar Tebourba.

Hier bereikten zij Toum, een spoorweg station om ongeveer 37 kilometer van Tunis. Sedert Zondag hebben de nazie-strijdkrachten 80 tanks verloren en de uitslag van de strijd om Afrikasche enervan af te hangen hoe lang de Duitsers weerstand kunnen bieden aan de gestadige bestoking zonder toe te geven.

Hitler tracht nog steeds zijn Afrikaans leger van voorraden te voorzien, doch de vliegers van Lightnings sneden een gat in zijn pogingen door 5 schepen in één convooi te treffen met bommen. Noordamerikaanse Vliegende Forten gaven Italië ook een vreesaanjagend uitzicht in de toekomst door brisant- en scherfbommen op de vliegvelden van de as te werpen tot binnen 145 kilometer van Rome.

Terwijl gemeld wordt, dat de Fransen zich aan de rand van Pont du Fahs bevinden, dreigen Britse pantserstrijdkrachten deze belangrijke vijandelijke basis af te snijden in een opmars ten Zuid-Oosten van Goubellat (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 27.4).

AANVALLEN OP DE SCHEEPVAART.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart deelde mede, dat vliegtuigen van de Royal Airforce de scheepvaart van de as in het Kanaal bombardeerden en mitrailleerden. Een middelgroot schip werd ernstig beschadigd en waarschijnlijk tot zinken gebracht. Een kleiner omgebouwd jacht en een schuit werden tot zinken gebracht (Londen, (AP) 27.4)

Deze krant is gedeeltelijk ongecorrigeerd.

Het nieuws van vandaag.

De Pools-Russische quaestie houdt nog steeds de gemoederen bezig en in Londen heerst een diplomatieke activiteit die laat zien dat het verbreken der betrekkingen door Rusland van groot wordt geacht. Sedert gisteren onderhandelen de Britse Regeringsleiders met de Poolse kopstukken en naar de berichten te kennen geven heeft ook de Noordamerikaanse Ambassadeur in Londen, John Winant, deel genomen aan de beraadslagingen (blz. 1).

Reeds voorspelt men, dat de betrekkingen tussen Polen en Rusland hersteld zullen worden en zelfs gaat men zo ver met te zeggen, dat de betrekkingen niet verbroken, doch „opgeheven" werden.

Van Russische zijde wordt de Duitse propaganda als aanleiding van het conflict genoemd. De Polen zouden zijn ingegaan op de Duitse bewering als zouden duizenden Polen te Smolensk door de Russen zijn vermoord. Een aanvraag van Poolse zijde om een onderzoek te laten instellen door het Rode Kruis werd door Moskou van de hand gewezen omdat Smolensk op het ogenblik in Duitse handen is.

En voorlopig is geen van beide legermachten in Rusland in het offensief, althans het Rode leger niet. Er heeft langs het gehele front een reeks plaatselijke gevechten plaats, die weinig beduiden. Aan het Smolensk-front zijn slechts patrouilles in de weer. In de lucht wordt feller gestreden dan op de grond en de Russen doen ernstige afbreuk aan de Luftwaffe. Met de strijd in Tunis nog voorhanden en een Geallieerde invasie van Zuid-Europa in zicht is het Duitse Hoofdcommando wel voor een ernstig probleem gesteld ten aanzien van de verdeling zijner vliegtuigen, omdat ook in West-Europa de Geallieerde bedreiging steeds toeneemt. Maar er zijn toch tekenen dat de nazies het Middellandse Zeegebied voorlopig het belangrijkste achten. Men zegt, dat zij hier versterkingen aanvoeren en de Geallieerden wachten liever niet tot deze in de strijd kunnen worden geworpen. De vliegvelden van de as in Tunis, Sicilië, Sardinië en Italië worden niet met rust gelaten. Bari onderging een tweede bombardement nadat Noordamerikaanse Liberators er reeds 250.000 pond aan bommen wierpen. En in het geheel werd binnen één week door de Geallieerde luchtstrijdkrachten meer dan 2 millioen pond aan bommen op vijandelijke doelen geworpen.

De slag in Tunis neemt in felheid toe en hoewel met grote moeite vorderen de troepen der Verenigde Landen nog steeds. De Fransen bereikten reeds Pont du Fahs en meer naar het Noorden zijn Tunis en Bizerte nog maar 37 kilometer ver.

COMMUNICANDA.

—0—

Aan de Geestelijkheid en Geloovigen van ons Vicariaat.

Wederom heeft Zijne Heiligheid Paus Pius XII, bij brief van 17 April aan Zijne Staatssecretaris, Kardinaal Maglione, alle Bisschoppen van de geheele wereld uitgenoodigd om nogmaals bijzondere gebeden uit te schrijven in hun diocees, gedurende de Meimaand, voor de nooden van de lijdende menschheid en voor een rechtvaardigen en waren vrede. Heel in het bijzonder richt de Heilige Vader zich tot de kinderen.

In Zijn brief herinnert de Heilige Vader eraan, dat de oorlog een gevolg is van de minachting, waarmede de wetten en lessen van het Evangelie en van de Kerk behandeld worden. En daarom spoort de Heilige Vader de mannen aan tot boete en een beter leven, door terug te keeren tot het Christelijk geloof en de Christelijke zedeleer; zoowel in het openbaar als in het privaat leven.

Ten slotte noodigt de Heilige Vader alle Geloovigen uit, om telkens de Toewijding aan het Onbevlekt Hart van Maria, onderpand van den Christelijken vrede, te vernieuwen. De tekst van dit mooie gebed, door Zijne Heiligheid zelf vervaardigd, zal worden uitgedeeld in de kerken, terwijl wij de Ouders beleefd verzoeken ,om zooveel mogelijk dagelijks dit gebed van toewijding in den huiselijken kring te bidden.

Om aan dit dringend verzoek van Onzen Heiligen Vader te voldoen, bepalen wij:

1o. dat in alle kerken, waar de gewoonte bestaat om 's avonds het Rozenhoedje te bidden, dit zal gebeden worden voor de intenties, door Zijne Heiligheid aangegeven. De Geloovigen worden dringend verzocht, om zooveel als maar mogelijk is, dit gezamenlijk gebed van het Rozenhoedje bij te wonen. Laat er dagelijks uit ieder huishouden minstens één tegenwoordig zijn.

2o. In de kerken waar 's avonds het Rozenhoedje niet gebeden wordt, en waar dit van wege de afstanden ook moeilijk kan geschieden, zal dit gebeden worden, 's morgens onmiddellijk na de H. Mis.

3o. Daar de Heilige Vader een heel bijzonder beroep doet op de kinderen verzoeken wij de kinderen allerdringendst, om zooveel mogelijk dagelijks gedurende de Meimaand de H. Mis bij te wonen en de H. Communie te ontvangen, en dan aan Jezus te vragen, om het zoo zware leed, waaronder de wereld gebukt gaat, te verlichten en aan de wereld den waren vrede terug te geven.

Wij vertrouwen, dat onze dierbare Geloovigen aan dit zoo dringend verzoek van Onzen Heiligen Vader gehoor zullen geven.

Curaçao, 27 April 1943.

† Fr. Petrus Innocentius,
Apostolisch Vicaris van Curaçao.

COMMUNIQUÉ VAN CAIRO.

Het communiqué van de luchtmacht in het Midden-Oosten luidt als volgt:

„Na de daglicht-aanval door zware bommenwerpers van de Noordamerikaanse luchtmacht op het vliegveld van Bari deden zware bommenwerpers van de Royal Airforce een nieuwe aanval in de nacht van 26 op 27 April. Verschillende grote branden werden gesticht ten Zuid-Oosten van het vliegveld. Lange afstands gevechtsvliegtuigen vielen gisteren een klein vijandelijk schip aan nabij het eiland Rhodes.

De bemanning verliet het schip, dat men het laatst zag drijven, terwijl het zwaar naar stuurboord overhelde. Van deze en andere verrichtingen wordt 1 onzer vliegtuigen vermist." (Cairo, (AP) 28.4).

Een stroom van U.S.A.-materiaal door Iran.

Goederen arriveren sneller dan Russen in ontvangst kunnen nemen.

5 Vooraanstaande Fransen naar Londen ontsnapt.

Ernstige Japanse vordering in China.

CONCENTRATIES VAN U.S.A.-VLIEGTUIGEN IN ALASKA.

De Japanse radio beweerde, dat een grote ophoping van Noordamerikaanse bombardements en gevechts-eskaders in Alaska en de Aloëten plaatsvindt, waarschijnlijk uiteindelijk gericht tegen Tokio.

De uitzending, die door de Associated Press werd opgevangen, deelde mede, dat volgens verklaring van den correspondent van het nieuwsblad „Asahi", „de Japanners de Noordamerikaanse beweringen over komende luchtaanvallen niet al te licht moeten opnemen; zij moeten zich geestelijk en materiëel voorbereiden om deze Noordamerikaanse pogingen te verijdelen."

De radio zeide, dat de Noordamerikanen „op koortsachtige wijze grote vliegvelden gereedmaken op al de eilanden van de Aleoeten — groot genoeg om honderden vliegtuigen en munitie-opslagplaatsen op te nemen". De grootste basis zou op het eiland Kodiak liggen waar drie hofdkwartieren gevetigd zijn. Er is geen bevestiging der Japanse berichten van enige andere zijde (New York, (AP) 27.4).

„LUCHTAANVALLEN OP DE V.S. ONWAARSCHIJNLIJK.

De Noordamerikaanse Secretaris van Marine Frank Knox zeide: „Er is altijd een kans dat de vijand stoornisaanvallen doet op de Oost- of Westkust van de Verenigde Staten, doch ik acht de mogelijkheid niet waarschijnlijk."

Knox legde deze verklaring af op een persconferentie toen hem gevraagd werd of de Japanners in de toekomst een luchtbasis op Kiska zouden kunnen gebruiken voor luchtaanvallen op de Westkust. (Washington, (AP) 27.4).

U.S.A.MATERIAAL ARRIVEERT SNELLER DAN DE RUSSEN KUNNEN GEBRUIKEN.

Clyde Farnswordt en George Tucker, oorlogscorrespondenten van de Associated Press, hebben de volgende beschrijving uit de eerste hand overgeseind van het vervoer der oorlogsmaterialen naar Rusland via Iran:

Het Noordamerikaanse oorlogsmateriaal bereikt Rusland via de Perzische corridor sneller dan de Russen het kunnen verwerken: Hun opslagplaatsen en loodsen kunnen niet meer bergen. Vergezeld door Russische officieren inspecteerden wij Russische opslagplaatsen diep binnen de Russische zone van Noord-Iran en vonden er de terreinen volgestapel met Noordamerikaanse oorlogsmaterialen, die niet naar de gevechtsfronten kunnen worden vervoerd omdat de goederen in grotere mate arriveren dan de Russen die in ontvangst kunnen nemen. Wij volgden de corridor van de Perzische golf tot binnen enkele kilometers van de Caspische Zee en bezochten aanlegplaatsen, spoorwegpunten en grote monteerplaatsen, waar wij de vruchten zagen van de grote inspanning, die de Perzische vlakten veranderd hebben in een grote aanvoerweg waarover vliegtuigen, tanks, pantserwagens, grondstoffen, springstoffen, vrachtauto's, „jeeps" en kanonnen voor de Russische soldaten worden aangevoerd.

Wij zagen rijen van tractors, die aanhanden wrijven en met de hielen tegen elkaar slaan als Mitchell en Boston bommenwerpers, gloednieuw uit de fabriek, uit de lucht kwamen vallen. Wij zagen rijen van tractor, die aanhangwagens van 7 ton voorttrokken in kronkelende convooien van kilometers lengte door de woeste bergkloven van de Pusjtikuh-bergen. Wij zagen Noordamerikaanse locomotieven Noordamerikaans rollend materiaal trekken, bemand door Noordamerikaanse deskundigen. Wij zagen grote kranen locomotieven uit de schepen hijsen en op de kaden plaatsen om te helpen in het vervoer van de massa materialen naar het Noorden over honderden kilometers van woest terrein. Wij zagen Noordamerikanen zweten bij dit werk, worstelend tegen de geografische en klimatologische omstandigheden. Zij werken in een uitputtende hitte, in een verstikkende stof, in sneeuw tot de knieën, in stormen en regenvlagen van de verschillende seizoenen. Tegelijk moeten zij de gevaren van vreemde ziekten in een vreemd land bestrijden. De volle verantwoordelijkheid voor deze onderneming rust op de schouders van Generaal-Majoor Donald Connolly, een lange militair, die zijn opleiding in West Point genoot. Vóór hem was zijn vader officier in het leger. Hij bracht jaren door in de Philippijnen, Panama, Frankrijk en andere uithoeken van de wereld, waardoor hij ervaring opdeed voor de taak die hij thans heeft — de grootste van zijn loopbaan. (Ergens in Iran, (AP) 27.4).

VOORAANSTAANDE FRANSEN IN LONDEN AANGEKOMEN.

De Strijdende Fransen maakten bekend, dat 5 vooraanstaande Fransen in Londen zijn aangekomen na uit Frankrijk ontsnapt te zijn om zich bij De Gaulle te voegen. Het zijn Henri Quille, Minister van Voedselvoorziening in het cabinet van Reynaud (1940), Pierre Vienot, Onderstaatssecretaris in het cabinet van Blum (1936), Generaal Georges Suffre, Georges Buison, Secretaris van de Franse Vakbonden en Marcel Poimbouf, lid der Raad van Franse Christelijke Vakbonden (Londen, (AP) 27.4).

HET SLUITEN VAN DE FRANS-ZWITSERSE GRENS.

Volgens berichten, die in Bern ontvangen worden, is de Frans-Zwitserse grens hecht gesloten door de Italiaanse bezettingsautoriteiten, die verklaarden, dat de situatie kan veranderen maar dat voorlopig niemand de grens mag oversteken.

Geen uitleg werd gegeven van deze maatregel. Een bericht van de grens zeide, dat deze om 4 uur 's morgens gesloten werd (Bern, (AP) 27.4).

COMMUNIQUÉ VAN DE NOORDAMERIKAANSE MARINE.

„Stille Zuidzee (alle data zijn Oosterlengte): In de vroege morgen van 26 April vielen een groep Liberator zware bommenwerpers de Japanse stellingen te Kahili in de omgeving van het eiland Shortland aan.

Noordelijk deel van de Stille Oceaan: Op 25 April werden de Japanse installaties te Kiska overdag dertien maal aangevallen door formaties van leger-vliegtuigen. Liberator zware bommenwerpers, Mitchell middelzware bommenwerpers alsook Warhawk en Lightning gevechtsvliegtuigen namen aan deze aanvallen deel. Hoewel bomtreffers werden geplaatst op de vijandelijke stellingen belette het slechte zicht het volkomen waarnemen van de resultaten. Dezelfde dag viel een groep Liberators het eiland Attu aan en plaatste er voltreffers op de startbaan en andere installaties." (Washington, (AP) 27.4).

Oude oogstliederen weerklinken tussen Curaçao's heuvelen.

GODSDIENST EN VOLKSGEBRUIKEN IN DE CUNUCU NOG ÉÉN.
OOGSTFEESTEN TE SAN WILLIBRORDO EN SAN PEDRO.

Optochten en Folkloristische dansen.

Een deel des oogstes wordt den Pastoor aangeboden.

Uit de oude tijd, dat onze Pastoors in plaats van auto nog paard reden, dateert het mooie gebruik, dat de parochianen na het binnenhalen van de oogst hun Pastoor een deel van de oogst voor het onderhoud van zijn paard gingen aanbieden. Het dorp Rincón op Bonaire schijnt hiervan het middelpunt te zijn, maar ook op Curaçao wordt het wel gedaan. Dit alles vormt een grote festiviteit in de cunucu, het oogstfeest, dat op Bonaire simadán en op Curaçao seú genoemd wordt.

Eergisteren is voor het eerst sedert jaren zulk een oogstfeest op Curaçao weer gevierd. Pastoor Julio Henriquez van de parochie San Willibrordo in het gelijknamige oord was het middelpunt. Van heinde en ver uit deze ongeveer 1500 zielen tellende doch wijd uiteen liggende parochie kwamen de cunucubewoners aanzetten. Goede oogsten zijn zeldzaam en het oogstfeest nog meer. Onder de vele belangstellenden was Pater Raphael Böhrs O.P., welke bekende volkskenner getuigde, dat hij in de 33 jaren dat hij hier was, nog nimmer een oogstfeest had medegemaakt. Enkele malen is een oogstfeest weliswaar gehouden in deze lange tijd, doch het getuigt wel, hoe zeldzaam deze feesten zijn. Pater Willibrordus de Barbanson O.P., die ongeveer tien jaren geleden Pastoor van de parochie van den heiligen Ludovicus Bertrandus te Rincón op Bonaire was, vertelde dat het feest daar elk jaar nog voorkomt, omdat men daar meer van het rumoer der wereld verwijderd is. Deze Pater, de redacteur van het meest gelezen blad des staatsdeels „La Cruz", heeft indertijd een studie van het oogstfeest te Rinçon gemaakt en hierover ook gepubliceerd in de „St. Dominicuspenning" (nr. 111 van voorjaar 1933) en de „Westindische Gids." Van deze artikelen maakten wij — met toestemming des schrijvers — een dankbaar gebruik bij dit artikel.

Het oogstfeest en alle folklore is hier helaas aan het verdwijnen. Eergisteren viel het reeds op, dat slechts de ouderen [illegible] en de liedjes kennen, maar dat de jongeren erbij staan te kijken. Men zou veronderstellen, dat juist de jeugd zich allereerst in de dans zou vermeien. De grote waarde van Pater de Barbansons artidelen is, dat hij de liedjes heeft nagezocht en op schrift gesteld. Die zijn dus althans voor het nageslacht bewaard. Verschillende woorden komen in het hedendaagse Papiament niet meer voor. Een woord als „mailoo" komt zowel op Bonaire als ook eergisteren op San Willibrordo voor, doch de betekenis is verloren gegaan. De text van de liedjes geven wij in de loop van dit artikel weer, ofschoon men er rekening mede moet houden, dat veel meer van zulke liedjes in omloop zijn. De gegeven texten betreffen de kersen en overal gelijke liedjes. Naar de vlekken en cunucu's komen verschillen voor. Het ware der moeite waard geweest, indien iemand aanwezig ware geweest om de muziek te noteren, want voor zover ons bekend, is dit nog nimmer op schrift gezet, zodat zij dreigt verloren te gaan.

In verband met de vasten was de viering van het oogstfeest op de Tweede Paasdag gezet en vroeg in de morgen zag men de scharen landzaten, allen in het Paasbest — letterlijk — uitgedost optrekken. Op koehoorns en ijzeren buizen werd muziek gemaakt. Gebundelde maïs versierd met meloentjes, watermeloenen en bloemen — teken der vruchtbaarheid — werd medegevoerd. Op haar hoofden droegen de vrouwen korven met maïs, soms kratten en blikken of zakken. Gemiddeld schenkt elkeen of een twee zakken, een wel heel grote gave voor de over het algemeen niet zo rijk bedeelde cunucubewoners. Alles bijeen bedroeg de eergisteren aangeboden maïs zeker wel een 200 gulden aan waarde.

Bij de belangstellenden merkten wij een aantal Pastoors en geestelijken op, een groot aantal Fraters, den bekenden Commandant van de kazerne Habaai, Luitenant George Seppen met Echtgenote, bekend om hun interesse voor folklore, Dr. Christiaan J. H. Engels en Egade, die zich eveneens zo sterk voor volksgebruiken interesseren, en enkele anderen.

„Biba Henriquez".

Speciale dansen werden uitgevoerd als huldebetoon aan de Zusters van San Willibrordo, daarna trok de stoet naar de zitplaatsen der genoden, waar onder het geroep van „biba Henriquez" dansen werden uitgevoerd, alles met de korven, kratten en zakken op het hoofd! Vlaggen werden medegevoerd en gezwaaid, de voorzangster enthousiasmeerde de scharen. Pastoor Henriquez sprak zijn parochianen toe en zeide dank voor alles, wat zij gaven in een geestige en met veel élan voorgedragen toespraak, die niet naliet de mensen hartelijk te doen lachen.

Onder het zingen van rhythmische liederen werd de maïs tenslotte in de schuur, het „magesina", aangestampt, zo vast mogelijk om muizen en ratten het snoepen te beletten.

Dit feest wordt practisch alleen maar gevierd als er goede oogst is, met droge en half-droge jaren kan het niet lijden om van het weinige eten nog te komen offeren, want het oogstfeest beoogt juist om de pastoor maïs te brengen.

De vogelen-mis.

Half Januari, in de gunstige jaren althans, komt Buchi Albe, de door-niemand-[illegible] erkende hoofdleider van het oogstfeest, een jeremiade houden bij den pastoor over de slechte tijd, de weinige regen, de oogst, die maar zo-zo zal zijn, en vooral over de vogels die nu zo'n grote schade aanrichten in de maïs op de velden, en of de pastoor dan wel zo goed wil zijn te beginnen met de „misa di pahara", dat wil letterlijk zeggen de vogelen-Mis, wat practisch betekent de eerste Zondagsmis van vijf uur te verzetten op vier uur, opdat de bevolking na de Heilige Mis gelegenheid hebbe naar de velden te trekken om daar klaar te staan tegen 6 uur, als de zon opkomt, teneinde de vogels, die vooral in het eerste morgenuur het meest vernielzuchtig zijn, te verdrijven met geschreeuw.

In begin Maart is de maïs rijp. Dan snijdt men de kolven van de stengel, later snijdt men ook de stengels af, waarvan men het sappige onderstuk ook wel tussen de bedrijven door opkauwt, evenals suikerriet, hoewel dat laatste, om de zoetigheid een grotere tractatie blijft. De wel een goede twee meter hoge stengel wordt later als voedsel voor de geiten en ezels en ook wel voor dakbedekking gebruikt.

Op de dag door den eigenaar bepaald, gaat heel de familie, met de behulpzame vriendenschaar, het veld in, trekt de hoge maïsstengels wat neer en snijdt de kolven er af, wat met een gewoon mes gebeurt, maar met het heft in de hand en de stompe kant van het mes tegen de pols. Zo snijdt men met het scherpe gedeelte met een wip van zich af. Men snijdt dus eigenlijk op dezelfde manier als een timmerman zaagt, m.a.w. niet zoals in Nederland naar-zich-toe, maar precies omgedraaid, van-zich-af, met de tanden ook natuurlijk naar buiten. Misschien is de pols der landzaten anders ontwikkeld dan bij ons, want — zoals men ook wel eens in de stad kan zien — ook kleine pakjes draagt men (voor zover niet op het hoofd) op het holle van de hand, die men langs de schouders achterover buigt.

Muziek op schelpen en zang vergemakkelijkt het snijden van de maïs.

Is het veld echter groot of zijn de aren te hoog opgeschoten, dan kapt men die meteen met een lang mes, om de kolven gemakkelijker van de gevallen aren af te snijden. Zodra de zon wat hoog staat en het vocht van de nacht opgedroogd is, vangt men aan met het snijden onder gezang, het liefst begeleid door het geluid van het geblaas op een grote schelp. Bij het woonhutje op het veld staat ook een „magesina" van twijgen en leem opgetrokken, nu versierd met de Nederlandse vlag en een al maanden-van-te-voren uitgezochte, mooie volle maïsstok. Daarheen vast slepen de kleineren, die medehelpen, het gesnedene, dat later vast aangestampt, om bederf tegen te gaan, in het „magesina" geborgen kan worden.

Van de verte al klinkt nu het gezamenlijke lied van de in het hoogbegroeide veld onzichtbare werkers:

nos a piki tur	wij hebben alles opgepikt
nos a hunta tur	wij hebben nu alles gespeeld
ata e có t'ai cá	zie, de boel is nu daar klaar
ata e có t'ai cá	zie, de boel is nu daar klaar
pirkichi tin yabi di magasina	de parkiet heeft de sleutel van de schuur.

of het nog meer geliefde: cantica mailoo:

asina mailoo ee	zo is het oogstfeest ee
asina mailoo ee	zo is het oogstfeest ee
cunuco 'i N. m'a sali ee	ik ben weggegaan van het veld van N. ee
m'a bebe biña pa awa ee	ik heb wijn in plaats van water gedronken ee
asina mailoo ee	zo is het oogstfeest ee
asina mailoo ee	zo is het oogstfeest ee
Tata 'i cielo a basha pa nos ee	de hemelse Vader heeft voor ons uitgestort ee
nos a recibié contento ee	wij hebben het met tevredenheid ontvangen ee
asina mailoo ee etc. etc.	zo is het oogstfeest ee

En bij ieder lied wordt die laatste ee aangehouden en eindigt met een gillerig slingertje.

Evenals bij bijna al hun liederen zingt ook hier één voor en al de snijders, maar vooral de snijdsters doen hun best bij het onveranderlijke refrein, dat meestal maar bestaat uit enige woorden, zoals uit: asina mailoo ee.

Vraagt men nu wat dat woord mailoo betekent, dan zal men ten antwoord krijgen: hetzelfde als simadám of seú. Eén ding is duidelijk: de cunucu-bewoners bedoelen het oogstfeest er mede, maar waar dat woord nu verband mede houdt, dat kan niemand vertellen. Waarschijnlijk zijn het woorden, die hier verzeild zijn geraakt uit de zg. lengua di Guiné. Een of andere ingevoerde slavengroep zal dat woord in zijn goede vorm hier wel het eerst gebruikt hebben en daarna zal het overgenomen zijn door hun lotgenoten, die hen niet verstonden en door hen, samen met de kindskinderen van de oorspronkelijke troep, verbasterd zijn tot mailoo en simadám.

Men treft het bijna in elk liedje aan. Een ander voorbeeld van zulk een oud woord, welks betekenis verloren schijnt te zijn gegaan, is densio in het volgende liedje, ook onder het snijden gezongen:

mijn liefje, mijn liefje, mijn densio	mi dalia, mi dalia, mi densio
densio om nu klaar te komen	densio pa caba awe
mijn liefje, mijn liefje, mijn densio	mi dalia, mi dalia, mi densio
densio, Marie, Leonoor	densio Maria, Leonor
mijn liefje, mijn liefje, mijn densio	mi dalia, mi dalia, mi densio
warm ijzer om nu klaar te komen	hero cayente pa caba awe
mijn liefje, mijn liefje, mijn densio	mi dalia, mi dalia, mi densio.

Dat hero cayente: warm ijzer, komt meermalen voor en heeft altijd een [illegible]

batié ,bati Lala! Solo no awa	sla haar, sla Lala! Zon om water
pa nos bati Lala	laten wij Lala slaan
batié, bati Lala!	sla haar, sla Lala!
hero cayente pa nos quima Lala	warm ijzer opdat wij Lala verbranden
quimé, quima Lala.	verbrandt haar, verbrandt Lala.

Het zou niet te verwonderen zijn als hier achter zit de betekenis, dat de zon zo brandt, dat ze water zweten, maar wat moet die arme Lala? Een gebruikelijke naam is het niet: is het een verpersoonlijking van de maïsstengels? Veel tijd om daarover te piekeren gunt men niet, want daar gaat het weer met frisse moed:

Sansianá t'un tera bunita	Sansianá is een mooi land
hoeree, aee, Sansianeé	hoeree, aee, Sansianeé
Sansianá ta un tera di placa	Sansianá is een land met geld
mester rondué pa caba awe	je moet er in rondgaan om nu klaar te komen.

De twee volgende liedjes zingen ze bij het maïssnijden, maar ze worden ook wel gebruikt bij het stenen sjouwen:

Bon wowo mira e cara di appel	een goed oog ziet die bolle wangen
bon wowo miré	een goed oog ziet het
bon wowo mira e wowo 'i soño	een goed oog ziet die kleine oogjes
bon wowo miré	een goed oog ziet het
bon wowo mira e boca 'i sunchi	een goed oog ziet dat pruimemondje
bon wowo miré	een goed oog ziet het
bon wowo mira nos N.	een goed oog ziet onze N.
bon wowo miré	een goed oog ziet het
bon wowo mirele pa su mama	een goed oog ziet d'r voor d's moeder
bon wowo miré	een goed oog ziet het

Nenéa bam cunuco	Nenéa (= Cornelia? of Helena?) kom op het veld
bam cunuco bam piki boonchi	kom op het veld kom boontjes plukken
Nenéa bam cunuco	Nenéa kom op het veld
bam cunuco bam coba pinda	kom op het veld aardnootjes (pinda's) graven
Nenéa bam cunuco	Nenéa kom op het veld
bam cunuco bam pasa bon	kom op het veld kom hier een fijn leventje doorbrengen
Nenéa bam cunuco	Nenéa kom op het veld
bam cunuco, bam cunuco	kom buiten, kom buiten op het veld
Nenéa bam cunuco	Nenéa kom op het veld

Maar op een andere melodie gaat:

brio brio pa nos bai	laten wij werken met enthousiasme
rumannan brio pa bai, ee!	broeders en zusters, lust (moet er zijn) om te werken, ee!
Si nos caba awe nos lo wapa	als wij nu klaar komen zullen wij wapadansen
brio brio pa nos bai	laten wij werken met enthousiasme
rumannan brio pa nos bai, ee!	broeders en zusters, laten wij lustig werken, ee!
Si nos traha bon nos ta bebe bon	als wij goed werken drinken wij ook goed
brio brio pa nos bai	laten wij werken met enthousiasme
rumannan brio pa nos bai, ee!	broeders en zusters, laten wij lustig werken, ee!

Met opnieuw aangewakkerde ijver gaat het dus weer aan de slag, daar past een nieuw lied:

Draai man, cohé,	draai je handen om (om een bos stengels?) pak het
draai man, cohé,	draai je handen om, pak het,
rumannan,	broeders en zusters,
pa nos dun'e barco	opdat wij het aan de bark kunnen geven
su desencarga p'e bai	als zijn vracht om er mee weg te gaan
aé, anto riba un palo 'i caballeréy	aee, dus op een houten paardenboel(?)
dia a cai caba,	de avond valt al,
dia a cai caba,	de avond valt al,
rumannan,	broeders en zusters,
boso cayentá hero	jullie maken ijzer warm (jullie maken voort?)
p'e caballero adios	om den ruiter vaarwel (te zeggen)
aé, anto riba un palo 'i caballeréy.	aee dus op een houten paardenboel.

Hoeveel liedjes hebben ze nu al gezongen altijd met op het eind een uitgerekte eee, het wordt dus tijd, dat nu de letter aaa eens aan de beurt kome:

Tobo cu laba 'qui lo n' por laba 'ya	de tobbe waarin je hier wast, zul je niet ginds in wassen
a keli manbéa!	a keli manbéa!
washi cu washa 'qui lo n' por washa 'ya	het wasbord waarmee je hier wast, zul je niet ginds mee wassen
a keli manbéa!	a keli manbéa!
hero cu corta 'qui lo n' por corta 'ya	het ijzer waarmee je hier snijdt, zul je niet ginds mee snijden
a keli manbéa!	a keli manbéa!
bebida cu bebe aqui lo n' por bebe aya	de dronk die je hier drinkt, zul je niet ginds drinken
a keli manbéa!	a keli manbéa!

En al bevroedt ook niemand meer de juiste betekenis, toch zingt men ook erg graag:

Viriro pa caba unbez	Viriro (maak voort?) om zo klaar te zijn
oh viriro!	oh viriro!
viriro pa N. awe	viriro om nu N. (te helpen?)
oh viriro!	oh viriro!
viriro pa nos wapa awe	viriro dat wij nu kunnen wapa-dansen
oh viriro!	oh viriro!

Ook worden er liedjes gezongen, waarbij het verband met het maïssnijden al helemaal verloren is, als er tenminste ooit verband zij geweest. In de algemene vreugderoes komen alle mogelijke liedjes weer naar voren, ook al zijn die met hun oogstvreugde lijnrecht in strijd, zoals het verlangen naar den vreemde in het volgende:

Panamá mi quier bai!	ik wil naar Panamá!
maske mi muri na camina	hoewel ik onderweg kan sterven
Panamá mi quier bai!	ik wil naar Panamá!
maske mi queda lamar	hoewel ik kan blijven in de zee
Panamá mi quier bai!	ik wil naar Panamá!

Zelfs liedjes, die slaan op tamboerdansen, worden soms gehoord, al zullen de nettere families ze dikwijls niet dulden op hun terrein:

Mi n' tabata sabi cu ta bo!	ik wist niet wat je was!
tocador di wiri ta bo	je bent een wiri-speler
Mi n' ta sa cu ta bo!	ik wist niet wat je was!
batidor di cuero ta bo	een tamboer-slager ben je
mi n' ta sa cu ta bo!	ik wist niet wat je was!
hacidor di bruha ta bo	een tovenaar ben je
mi n' ta sa cu ta bo	ik wist niet wat je was!
hacidor di redo ta bo	een verklikker ben je
mi n' ta sa cu ta bo!	ik wist niet wat je was!

(Vervolg op pagina 3.)

(Vervolg van pagina 2.)

Zo gaat het onvermoeid door, tot om een uur of vier alles is gesneden. Dan verzamelt men zich bij het „magesina" of magazijn, waarbij op een open plek onverwijld wordt overgegaan tot het toppunt van de dag: het „wapa".

Een reidans, de „wapa", als de oogst binnen is.

„Wapa" is natuurlijk een dans, een soort reidans, waarbij men in twee reien tegenover elkander op en neer danst, onder het zingen van allerlei simadám- of seú-liedjes. Daartoe wordt eerst het orkest versterkt: bij de zeeschelp komt de **wiri**, een geribbelde koperen staaf, waarlangs met een grote ijzeren spijker of staafje (een afgekloven botje kan ook dienst doen) wordt gestreken.

Verder is onmisbaar een imitatie **tamboer**, meestal een leeg benzineblik of een omgekeerde zinken wastobbe, waarop met de handen getrommeld wordt.

M'a, m'a yega, ho Beluchi, m'a yega ee
m'a, m'a yega, bin habri mi drenta ee

m'a yega, m'a yega, ho Beluchi m'a yega ee
m'a yega, m'a yega, cara contento m'a yega ee
m'a yega, m'a yega, ho Beluchi m'a yega ee
m'a yega, m'a yega, maske ta laat ma mi a bini ee

Behalve zij, die de gehele dag daar gewerkt hebben, komen nu ook kennissen en genodigden opzetten om het oogstfeest mee te komen vieren. De voorzangster, al zijn er meestal ook twee, die elkander aflossen, beginnen zo iets te voelen, dat haar kelen droog gaan worden, temeer daar zij de mannen een tippertje rum naar binnen zien slaan, zij krijgen dus het recht op een klein glaasje jenever, tot op zijn hoogst twee, want die sterke rum, dat weten ze wel, is mannendrank.

Die Beluchi, hierboven bezongen, dat is papa Beluchi, eigenlijk een pop, die als vogelverschrikker dienst doet, maar

Dam, simadám ee!
cunuco grandi a caba awe
Dam, simadám ee!
cunuco grandi di N.
Dam, simadám ee!
carni capá m'a come aya

dam, simadám ee!
m'a bebe biña pa awa

Dam, simadám ee!

Men ziet, in het lied wordt er al gedacht om den inwendigen mens eens te gaan versterken, want ze ruiken al dat kokkie in de pannen roert en dat doet ze vandaag met extra goede zin, want al is het dan maar in haar eentje

Qui dia comader a mata e capá?

dialuna ee!
Paquico comader n' manda bisa mi?

mi n' sa no!
Ta pa haragán?
mi n' sa no!
Ta pa sicatero?
mi n' sa no!

Nu komt de beroemde **comader** ook nog eens op de proppen en dat moet ook wel, omdat geen Curaçaose toestand denkbaar is zonder een **comader** en een **compader**, waarmede men de werkelijk bestaande en zelfs enigszins innige betrekking aanduidt van een peter en een meter, en al hebben zij el-

Banwan simadám ee!
hunga bunita k'e simadám
banwan simadám ee!
p'e simadám n' bai laga nos

banwan simadám ee!
Tata 'i cielo a manda pa nos

banwan simadám ee!

De blazers zijn niet volledig zonder een **koehoorn**, die een dofter geluid geeft dan een zeeschelp.

Bij dat orkest zit ook de „voorzangster", die het eigenlijke lied zingt, waarop de wapa-dansers het refrein geven. Nog liever evenwel danst de voorzangster al zingend het orkest toe, terwijl achter haar rug de overigen elkaar toedansen.

De oorsprong van de wapa-dans schijnt men te moeten zoeken in het vast-instampen van de maïskolven in de schuur, door er op te lopen, waarbij men door het inzakken een waggelgang heeft.

De sier-maïsstengel, het symbool van het vruchtbaarheidsfeest, die de gehele dag als pendant van de Nederlandse vlag den bewoners de plaats gewezen heeft waar het feest zal zijn, wordt nu in triomf in het midden van de feestenden medegedragen. En dan gaat het fris en vrolijk, alsof ze de gehele dag nog niets gedaan hadden, eerst een lied, dat hun aankomst moet melden:

ik ben, ik ben gekomen, ho Beluchi, ik ben gekomen ee
ik ben, ik ben gekomen, kom open dat ik binnen kan komen ee
ik ben, ik ben gekomen, ho Beluchi, ik ben gekomen ee
ik ben, ik ben gekomen, met een blij gezicht ben ik gekomen ee
ik ben, ik ben gekomen, ho Beluchi, ik ben gekomen ee
ik ben, ik ben gekomen, hoewel het laat is, maar toch ben ik gekomen ee.

die later nog een heel speciale rol krijgt bij het oogstfeest des pastoors.

Ze zijn nog met **m'a yega** bezig, of de ene rei vormt zich al achter de andere, of, als daar geen plaats meer zij, dan maar rechthoekig in de richting van de anderen. En plaatsje is al spoedig gevonden, want wapa is maar drie danspasjes vooruit en drie danspasjes achteruit en is daar ook al geen plaats voor, dan is er toch altijd wel plaats drie minieme voetschuifelingetjes met corresponderende schokjes van het onderlijf.

Dank zij ook de aanvoer van verse krachten klinkt het op:

dam, simadám ee!
een groot veld is nu klaar
dam, simadám ee!
het grote veld van N.
dam, simadám ee!
vlees van een gesneden (bok) heb ik daar gegeten
dam, simadám ee!
ik heb wijn in plaats van water gedronken
dam, simadám ee!

en zonder dat anderen het zien, zij staat ook niet stil voor haar potten en pannen, ook in de keuken „wapaat" men.

Dat het nu naar eten gaat ruiken, getuige ook:

wanneer heeft mijn comader de gesneden (bok) geslacht?
Maandag ee!
Waarom heeft mijn comader geen boodschap daarvan gestuurd?
ik weet het niet!
Is het om gulzigheid?
ik weet het niet!
Is het uit gierigheid?
ik weet het niet!

kander vroeger ook niet of nauwelijks gekend, nadat zij beiden hetzelfde petekind hebben, zullen ze ekander nooit anders meer noemen dan comader en compader. Maar wij hebben weinig tijd voor dat soort familie-betrekkingen, want daar gaat het weer van:

Banwan simadám ee!
vier hier mooi dat oogstfeest
banwan simadám ee!
opdat dit oogstfeest niet onze neus voorbij ga
banwan simadám ee!
de hemelse Vader heeft het voor ons gezonden
banwan simadám ee!

Er wordt nu zelfs nog een heel oud lied voor de dag gehaald, al hebben ze er de nieuwste mode-woorden ingevoegd:

Esta un aña 'i bisti bunita
ay Parimaribo!
esta un aña 'i yena pep
ay Parimaribo!
esta un aña 'i yega laat
ay Parimaribo!
esta un aña 'i mai chiquito
ay Parimaribo!

dit is een jaar van fijne kleren
ay Parimaribo!
dit is een jaar vol fijne dingen
ay Parimaribo!
dit is een jaar van yega-laat-hoeden
ay Parimaribo!
dit is een jaar van het kleine meisje
ay Parimaribo!

Yega-laat-hoeden zijn strooien hoeden met heel grote randen, liefst donkerrood of groen gekleurd, als tenminste de hele hoed niet van gekleurd stro is. Hun naam is tegelijk met de hoeden zelf in de mode gekomen en, naar men beweert, werden ze eens besteld door een handelshuis op Curaçao om voor de Kerstdagen verkocht te worden, maar laten ze nu net een dag te laat aankomen (vandaar yega laat = te laat komen).

Delegá a priminti mi un rench'i oro

den steef
delegá a priminti mi tur cos di moda

den steef
delegá a piriminti mi casamento

den steef
delegá a piriminti mi m'el a enganja mi
den steef

Voor de variatie wordt nu het wapa een ogenblik gestaakt en gaan wij over naar de wals, die men twee aan twee danst, maar het aandeel van de dansenden in de zang blijft en in het volgende liedje onder de vorm van het refrein: „den steef", waarmede men zeggen wil: „op een andermans kosten leven". Het zal niet moeilijk zijn in dit liedje een oorspronkelijk tamboer-liedje te zien:

mijn vrijer heeft mij een gouden ring beloofd
den steef!
mijn vrijer heeft mij alle mode-dingetjes beloofd
den steef!
mijn vrijer heeft beloofd mij te trouwen
den steef!
mijn vrijer heeft mij beloofd, maar hij heeft mij bedrogen

den steef!

delegá a bai
den steef
el a habri bachi bai
den steef
el a plama paña bai

den steef
pasa bon mi delegá
den steef
goza bon mi delegá
den steef

mijn vrijer is weg
den steef!
hij is weggegaan met zijn jasje open
den steef!
hij is weggegaan zijn kleren (overal) verspreid
den steef!
het ga je goed, mijn vrijer
den steef!
vermaak je goed, mijn vrijer
op andermans kosten.

Zeer begrijpelijk, dat ze zichzelf zo nu en dan onder de bedrijven een rummetje gunnen, dat is om „op stem" te blijven tot het einde van de dag, wat ook het einde van het feest betekent.

Tegen de tijd, dat overal de oogst binnen is, wordt bepaald welke dag het grote oogstfeest voor iedereen zal zijn op het erf of plein van de kerk.

De reeds genoemde Buchi Albe is thuis al in actie geweest om drie grote poppen te maken en die aan te trekken: dat zijn papa Beluchi met zijn ega shi Marie (mevrouw Marie) en hun kind: Rondan. Is de oogst niet zo heel goed uitgevallen, dan maken ze maar twee poppen en zeggen dan, dat shi Marie dat jaar gestorven is.

Kwam vroeger dat wijdluft gezelschap van de familie van papa Beluchi op den ezel aanzetten, tegenwoordig doen ze het niet minder dan per auto. En achter papa Beluchi aan komen de nodige kijklustigen met als kern een hele hoop met kisten, zakken of manden vol maïs op hun hoofden om dat als gave aan te bieden aan den pastoor. En dat hele geval en masse komt al dansend onder de zang: „wapa mailoo" opgetogen het kerkplein op tot voor het huis van den pastoor, die de offeraars al spoedig naar een schuur begeleidt waar ze hun gaven deponeren en als dank, behalve een lachend gezicht en een goed woordje, een kukúy (een zelf gebrouwd, prachtig rood, rumlikeurtje) krijgen.

Dan pas begint het wapa en het gezang, begeleid door het orkest, onder veel gesol met de poppen die ook mee moeten dansen. Van moe worden geen sprake, van warm zijn nog minder, van dansen des te meer. Alleen de voorzangster kan het niet volhouden en daarom dagen er ook twee op, die om beurten haar plicht vervullen met een ernst en toewijding alsof het de heiligste zaak van de wereld golde.

Begrijpelijk daarom de spijt dat het **al donker begint te worden, als zij volgens hen er net smaak in beginnen te krijgen, er moet dus tot slot wat dols** gedaan worden, papa Beluchi, och arme, hij moet ondergaan, tot het volgend jaar, si Dios quier, hij moet dan maar sterven en daartoe wordt hij op een ezel gezet om er mee rond te dollen tot zijn kop er afgeslagen wordt, e pobercito!

Het wordt al aardig donker, het uur van afscheid, helaas, en daarom slaat de wapa zang om in:

Bonochi nos ta bai!
ayo bonochi, pasa bon
bonochi nos ta bai!
papia bonochi na cas
bonochi nos ta bai!
nos ta yama danki pa tratc

bonochi nos ta bai!

goede avond, wij gaan naar huis!
dag, goede avond, hou je goed
goede avond, wij gaan naar huis!
zeg ze thuis goede avond
goede avond, wij gaan naar huis!
wij danken voor de (goede) behandeling
goede avond, wij gaan naar huis!

Zulk een uiting van folklore als eergisteren te San Willibrordo, ook al deed de jeugd dan slechts in zwakke mate mede, is althans heel wat anders dan wat er in Europees Nederland voor de oorlog met kunst- en vliegwerk ineen geflanst werd aan volksdansen van kantoormeisjes. Nog erger is New York, waar vrouwen in een samenraapsel van Zeeuwse, Buntschotense, Drentse en Brabantse dracht op fancy-fairs laten zien wat onze nationale cultuur zou zijn. De klompen — waar immers heel Nederland op loopt — dan niet te vergeten natuurlijk. Het ware te hopen, dat ons Departement van Volksontwikkeling pogingen in het werk stelde om althans hier te behouden, wat Curaçao nog aan folklore bezit.

Curaçao.

DE BRUG.

Van bevoegde zijde schrijft men ons via de Gouvernementspersdienst:

Vele en velerlei zijn de klachten van het publiek over het onregelmatige en vaak zo langdurig open zijn van de brug.

Uiteraard ware de zaak eenvoudiger, zo beschikt wierd over een hoge brug of tunnel. Nu dit niet het geval is, moet het landverkeer onder de scheepvaart lijden. De Noordamerikaanse Schout bij Nacht, die de moeilijkheden van hèt publiek ten volle beseft, wil het uiterste doen daaraan tegemoet te komen, maar op hem rust tevens als eerste verantwoordelijkheid een zoveel mogelijke beveiliging van de scheepvaart. Die scheepvaart — vitaal onderdeel der oorlogvoering — stelt biezondere eisen. Vooreerst: de beweging van convooien, geleideschepen en tankers is van dag tot dag verschillend. Ten tweede: uitgaande schepen moeten strict op tijd zijn in verband met ontmoetingen elders. Ten derde: inkomende schepen moeten zo spoedig mogelijk binnen komen, daar elk oponthoud dodelijk gevaar voor schepelingen en vernietiging van scheepsruimte kan betekenen. De tijd van aankomst is verschillend: niemand kan die vooraf berekenen.

Uit deze drie omstandigheden (er zijn er meer, maar wij bepalen ons tot deze) volgt, dat een op vaste tijden openen van de brug uitgesloten is. De staf van den Noordamerikaansen Schout bij Nacht en de Havenmeester doen hun uiterste best, de brug zo te hanteren, dat het landverkeer er zo min mogelijk onder lijde. Laat iedereen, die geneigd is te mopperen, bedenken, dat de huidige ongemakken gering zijn en een kleine prijs betekenen voor de verhoogde veiligheid van onze schepelingen en een versterking betekenen van onze oorlogsinspanning. Laat men er bij bedenken, dat met de Havendienst het uiterste wordt gedaan. Wie ook daar helpt de goede geest te bewaren helpt zowel het personeel bij een juiste vervulling van zijn moeilijke taak als de oorlogsinspanning, welke gediend is met mensen, die kleine ongemakken met een grap aanvaarden, daarbij bedenkend, hoveel erger het leed is dat anderen ondergaan, die wij ook helpen kunnen door onzerzijds aan alles mede te werken wat rechtstreekse en onrechtstreekse oorlogsoperaties helpt verlichten.

CURAÇAO'S AMBTENAAR HEEFT LANDVOOGDELIJKE ASSISTENTIE BIJ ZIJN HUWELIJK.

Uit San José, Costa Rica, arriveerde dezer dagen de Heer Salomon D. Abbad, Curaçaos ambtenaar, met zich meevoerend zijn jonge bruid Maria del Socorro Penón Ferrer, een Spaanse dame, die in het met De Nederlanden geallieerde Costa Rica verblijf hield. De Heer Abbad ontmoette zijn huidige echtgenote in Midden-Amerika waar hij zijn verloftijd doorbracht.

Op 15 April werd het huwelijk te San José ingezegend in de Kerk van Nuestra Señora del Carmen, waarbij een der getuigen was: Curaçao's oud-Gouverneur Gielliam J. J. Wouters.

Het is maar al te bekend op welk een vriendschappelijke bijna vaderlijke wijze, Gouverneur Wouters omging met Zijn ambtenaren, die buiten het zuiver ambtelijke vaak met louter persoonlijke dingen hún „Sjon Papa" om raad en bijstand vroegen en steeds verkregen. Het is daarom al een zeer charmante daad des oud-landvoogden geweest om nu de gelegenheid zich voordeed in een van Zijn voormalige ambtenaren het gehele ambtelijke corps hier nogmaals uit de verte van Zijn toegenegenheid en liefde te doen proeven.

Het blad „Tribuna" geeft nog de volgende lijst van vooraanstaande aanwezigen bij het huwelijksplechtigheid op:

Don G. J. J. Wouters, oud-Gouverneur van Curaçao en Doña Lia Castro de Saénz. Don Jack Salomons, Nederlands Consul, en Doña Eugenia P. Wouters-Wegman (de gemalin van onzen oud-Gouverneur) ;Dr. Don Mariano Figueres en Doña Rosita de Terán; Don Santos Penón en Doña Casilda Penón de Murillo; Don Indalecio Sáenz, advocaat; en Doña Maria de Cabezas; Don Alvaro Terán Seco en Doña Rosita Urgellés de Brealy; Don Eugenio Penón, vertegenwoordigend tevens Don Agustin Penón Jr. en Mejuffrouw Wilhelmina J. E. (Sjon Betsy) Wouters; Don David L. Maduro Sasso en Mejuffrouw Margarita Cóngora; Don Juan Cabezas en Doña Maria de Cunillera; Don Harry Fernández en Doña Gladys Capriles de L. Maduro Sasso.

HET 75-JARIG BESTAAN VAN DE FIRMA ELLIS & DANIA.

Ter herdenking van het 75-jarig bestaan van de plaatselijke firma Ellis & Dania, welk feit enige tijd geleden plaatsvond, had Maandagmorgen een bijeenkomst plaats in de woning van den Heer Joseph Marie Jean Ellis, Directeur van de genoemde firma.

Door de Commissie, die was samengesteld met de bedoeling van blijk medeleven des Curaçaosen handels te geven, werd hierbij een ingelijst document overhandigd, vervaardigd door de Fraters van Scherpenheuvel, dat voor de firma een zichtbaar bewijs zal zijn voor de waardering die zij geniet.

De Heer Carel N. Winkel, Voorzitter van de Commissie, hield een toespraak tot den Directeur, den Heer J.M.J. Ellis, waarin hij de verdiensten van de firma gedurende haar langdurig bestaan naging. Met de gelukwensen overhandigde de Heer Winkel het document aan Sjon Jopie, die ontroerd uiting gaf aan zijn dank. Bij het gebruik van heerlijke versnaperingen en onder gezellige kout bleef men daarna nog lang bijeen.

ORA PRO PACE.

Morgen, 29 April, kan in verband met de retraite der Zusters het Aanbiddingsuur niet plaats vinden.

LUISTERT NAAR DE NEDERLANDSE UITZENDINGEN

De Gouvernementspersdienst deelt mede:

Vele luisteraars zullen reeds gemerkt hebben dat de avonduitzending van Radio-Oranje hier thans, anders dan vroeger het geval was, zeer duidelijk hoorbaar is. Wat in Londen „avond" uitzending heet is hier middag-uitzending: precies om 13.15 uur Curaçaose tijd. Deze verbetering, die door velen wel zeer gewaardeerd zal worden, is te danken aan een nieuwe golflengte, die speciaal voor Curaçao en Suriname is toegevoegd: 19.42 meter. Men kan hier thans dus beide uitzendingen van Radio-Oranje uitstekend beluisteren: „s ochtends om 6.30 uur op de 16 meter en 's middags om 13.15 de 19.42 meter. De Nederlandse uitzendingen van Radio-Boston (station W.R.U.L.) zijn hier uitstekend te volgen op de 25 meter-band; 's middags om 13 uur en om 16.15 uur en Zaterdags (speciaal voor West-Indië) om 18.30 uur (alle Curaçaose tijd). Verder heeft men dan nog de gewone uitzendingen van nieuws in de Nederlandse taal van de B.B.C. en van station K.G.E.I. (San Francisco).

CURAÇAO TROUWT.

Heden is het een zeldzame dag op Curaçaos Burgerlijke Stand. 36 Paartjes sloten eenhuwelijk, waarvan er 22 plaats hadden in het heiligdom des Heren Bartels Daal. 13 Huwelijken waren er in het 2e district en 1 in het 3e district.

Zolang huwelijken op Curaçao voltrokken werden, heeft er nimmer zulk een stroom van trouwlustigen bestaan.

BUITENLAND.

VERSTERKING MIDDELLANDSE ZEEGEBIED DOOR DE AS.

Edward Ball seint uit Londen:

De mogelijkheid, dat de as grote luchtversterkingen naar het krijgsgebied in de Middellandse Zee zendt, misschien om een aanstaande Geallieerde invasie van Zuid-Europa tegen te gaan, werd gezien in het spoor van de hevige Noordamerikaanse bombardementsaanvallen op Italië en de nabijliggende Italiaanse eilanden.

Noordamerikaanse vliegtuigen, die een rondreis van bijna 1600 kilometer maakten van hun bases in Noord-Afrika uit, bombardeerden het vliegveld Grosseto op 130 kilometer ten Noord-Westen van Rome. Noordamerikaanse Liberators van het Midden-Oosten wierpen 250.000 pond aan springstoffen op het vliegveld van Bari, aan Italië's Zuidelijke Adriatische kust. In gelichte kringen zeiden: „Het is duidelijk, dat zij niet bijna 1600 kilometer zouden vliegen enkel om de rit. Er moet daar iets biezonders zijn, dat der moeite van het bombarderen waard is."

Nu de Duitse luchtmacht verspreid is door de Noordamerikaanse en Britse voortdurende aanvallen in West-Europa en door de toenemende Russische luchtsterkte in de luchten boven Rusland, zal elke grote overplaatsing van asvliegtuigen naar het Zuiden een nieuw bewijs zijn van Hitlers vastberadenheid om het in Afrika zo lang mogelijk uit te houden, wat de prijs daarvan ook moge zijn. Behalve de aanvallen op Grosseto en Bari, werd een nieuwe reeks doelen getroffen tussen Rome en de gehavende steden in Noord-Italië. Geallieerde vliegtuigen van Malta en Tunis sloegen tevens opnieuw toe in aanvallen op Sicilië en Tunis. De Italiaanse radio beweerde, dat 74 personen werden gedood en 277 gewond te Grosseto; 10 werden gedood en 12 gewond te Augusta op Sicilië; 10 werden gedood en 17 gewond te Bari en San Antioco; en 18 werden gedood te Cagliari aan de Zuidkust van Sardinië. Reusachtige Wellington-bommenwerpers van de Royal Airforce wierpen „blockbusters" op de vliegvelden Decimomanu, Elmas en Villacitro op Sardinië. Noordamerikaanse Mitchell en Marauder bommenwerpers bestookten de havenbedrijven te Porto Ponte en Romano (Londen, (AP) 27.4).

DE OPMARS DER VERBONDENEN IN TUNIS.

De Britse strijdkrachten sloegen door de buitenliggende verdedigingslinie van de Duitsers in Tunis heen en rukten 6 kilometer vooruit naar Toum, een sporwegstation op 37 kilometer ten Westen van Tunis.

De infanterie van het 1ste leger, die reeds bijna 6 maanden lang in Tunis vecht, zond den vijand na honderd uren van onophoudelijke aanvallen in de terugtocht van de Medjerda-vallei.

De El Ahmera heuvel, van waar af de vijand nog de weg tussen Medjez el Bab en Tebourba had bedreigd, werd heden vroeg veroverd door Britse voetknechten, die drie dagen geleden tot de hoogste top stormden. 200 Uitgeputte Duitsers, waaronder 10 officieren, gaven er hun uitgegraven stellingen op.

Op de heuvelbrug ten Noord-Oosten van El Ahmera vluchtten de Duitsers; en de Britten rukten de gehele dag voort zonder contact te maken. Voor de eerste maal sedert het offensief van het 1ste leger begon op Donderdag, gaven de Duitsers een belangrijk hooggelegen terrein af, zonder er voor te vechten.

Voor de eerste maal sedert de tegenslagen van December bevinden de Britten zich wederom op de drempel van de Tunische vlakte.

Mochten de Britten nog een succes bij Tebourba boeken dan worden Rommels strijdkrachten in tweeën gesplitst en zullen zij zich in twee groepen moeten terugtrekken. De Franse troepen aan de Noordelijke kust vorderden tegen een geringe weerstand en bereikten een punt op 10 kilometer ten Westen van het Meer Achkel, dat bijna grenst aan het Meer van Bizerte waar de stad Bizerte aan ligt.

Een belangrijke voorraad materiaal werd veroverd door de Fransen. Berichten van het 1ste leger zeiden, dat de Fransen ten Zuiden van Bou Arada voortrukten tot binnen 3 kilometer van Pont du Fahs.

De Djebel Mansour, sinds lang een vijandelijk sterktepunt, werd binnen een minimum van tijd door de Duitsers ontruimd. De Fransen gebruiken nieuw Geallieerd materiaal en dwingen den vijand klaarblijkelijk om terug te vallen achter de linie tussen Pont du Fahs en Zaghouan, als een nieuwe verdediging van de Zuidelijke flank.

De Noordamerikanen, die voortrukken over de weg van Béja naar Mateur, zijn in contact met den vijand op de Djebel Anntra, een krachtig verdedigde top van 575 meter hoogte.

De Britse pantserstrijdkrachten, die 78 vijandelijke pantserwagens vernielden of beschadigden sedert de slag van de vorige week Woensdag bij de Bananen-keten, werden opgehouden ten Noord-Oosten van het Meer Kourzia door een reeks kanonnen en een opheping van Duitse tanks. Op de glooiende heuvels tussen de Medjerda-vallei en de vlakte van Goubellat maakten de Britse stoottroepen 2000 meter voortgang bij Oum el Djediane. Andere tropen veroverden 12 machinegeweren in een afzonderlijke aanval aan de Zuidzijde van de vallei (Met het 1ste leger in Tunis, (AP) 27.4).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„In Tunis maakten de Geallieerde troepen gisteren gestadig voortgang aan het front van het 1ste leger. De gevechten in de sector van Medjez el Bab waren hard; aanvallen werden opgevolgd door tegenaanvallen de gehele dag door.

Het Noordamerikaanse tweede corps heeft goede vordering gemaakt in de heuvels. De Franse strijdkrachten, die opereren in het gebied van Pont du Fahs hebben belangrijke voortgang gemaakt over moeilijk terrein. De laatste drie dagen zijn zij meer dan 25 kilometer vooruitgekomen. Het contact wordt onderhouden met patrouilles van het achtste leger.

Lucht: Gisteren onderhielden middelzware bommenwerpers, lichte bommenwerpers en gevechtsbommenwerpers van de tactische luchtmacht de gehele dag hun intensieve activiteit. De hevige aanvallen op de vijandelijke troepenconcentraties, kanonstellingen, tanks en voertuigen werden voortgezet. Voltreffers werden op vele doelen geplaatst en branden werden gesticht. Gevechtsvliegtuigen zetten hun offensieve patrouillevluchten boven het gevechtsgebied voort. In de nacht van 26 op 27 April vielen lichte bommenwerpers een vijandelijk vliegveld in Tunis aan. Vliegende Forten van de strategische luchtmacht vielen gisteren het vliegveld Villacidro op Sardinië aan. Het gehele doelgebied werd gedekt door de bomontploffingen; de gebouwen op het vliegveld werden door voltreffers geraakt. In de loop van de dag werden 3 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. 5 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield in de nacht van 26 op 27 April. Van al deze verrichtingen worden 2 onzer vliegtuigen vermist, doch het is bekend, dat een der vliegers zich in veiligheid bevindt. Twee Duitse olie-vaartuigen werden tot zinken gebracht door onze lichte kuststrijdkrachten in de Golf van Tunis van 25 op 26 April. De volgende nacht werd een klein vijandelijk koopvaardijschip nabij Bizerte tot zinken gebracht". (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 28.4).

BALTHASAR LANG OVERLEDEN

Berichten uit Boedapest deelden mede, dat Luitenant Veldmaarschalk Balthasar Lang van Hongarije is overleden in de leeftijd van 67 jaar. Lang was militaire raadgever van de Hongaarse delegatie op de vredesconferentie van Trianon, welke voor Hongarije een einde maakte aan Wereldoorlog I. Later heeft hij nog verschillende belangrijke posten in Hongarije bekleed (Bern, (AP) 27.4).

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** In de afgelopen nacht legden vliegtuigen van het Bommenwerpercommando mijnen in de vijandelijke wateren. Gisterenmiddag werd de vijandelijke scheepvaart langs de Noorse kust aangevallen. Een middelgroot koopvaardijschip werd met torpedo's getroffen.

— **New York:** Volgens de Duitse radio vond er Woensdagmorgen een botsing plaats tussen lichte Britse en Duitse vlootstrijdkrachten nabij de kust van Bretagne.

— **Valetta:** Het communiqué van Malta zegt: „Gisteren vielen onze gevechtsbommenwerpers het vliegveld van Lampedusa aan. Bommen ontploften op de verspreid staande vliegtuigen op de grond. Hedenmorgen vernielden Spitfires op verkenning 2 vijandelijke toestellen, waardoor de gehele oogst van Royal Airforce Malta op 1001 werd gebracht".

— **Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika:** Gemeld wordt, dat 2 millioen pond aan bommen door de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht werd geworpen gedurende de week eindigend 23 April. Deze luchtmacht deed tijdens de week meer dan 5000 sorties (één sortie is één vlucht van één vliegtuig) en vernielde 240 asvliegtuigen in luchtgevechten. Hiervan waren 71 JU52's en 20 KE23 transportvliegtuigen. De Junkers en Messerschmitt transportvliegtuigen, die neergeschoten werden, hadden een draagvermogen van 377 ton aan voorraden of 3820 Duitse soldaten.

— **Londen:** Een onbevestigd bericht deelt mede, dat de fascistische partij-raad „geheel herzien" is nadat alle leden aftraden. Men gaf geen reden voor deze omwenteling.

— **New York:** Een uitzending van Transocean uit „Hitlers Hoofdkwartier" deelt mede, dat Hitler Dinsdag confereerde met Dr. Ante Pavelic leider van de Croatische staat in bezet Joegoslavië. De conferentie werd bijgewoond door Joachim von Ribbentrop, den Duitsen Minister van Buitenlandse Zaken, Dr. Milan Budak, den Croatischen Minister van Buitenlandse Zaken, den Duitsen Veldmaarschalk Wilhalm Keitel en Generaal Begic. Het agentschap zeide, dat de „Führer besprekingen hield met den Poglavnik (leider) betreffende de politieke en militaire situatie in de gemeenschappelijk strijd van de as tegen het Bolsjewsme en de Brits-Amerikaanse plutocratieën": Pavelic zou nadruk hebben gelegd op de „vastberadenheid van het Croatische volk...... om al zijn krachten aan te wenden voor de overwinning der landen, die bij het Driemogendheden-verbond zijn aangesloten, op hun gemeenschappelijke vijanden".

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Wo., 28 April:

Telegram Afdeling: Pons, tel. 675, Amalia van Solmslaan 3.

Shipping & Spplies: De Roos, tel. 417, Negropont 33A.

Scheepvaart Afdeling: De Troye, tel. 724, Emmastad 133A.

Dok-Afdeling: v.d. Veen, tel. 431.

Curaçaose Postzegel Vereniging: Het Bestuur van de Curaçaose Postzegel Vereniging verzoekt ons te willen mededelen, dat de Openbare Veiling van postzegels op 3 April jl. ten bate van de bevolking van Nederlands Oost Indië f 335,26 netto heeft opgebracht. De catalogus-waarde (Scott, 1943) van de zegels was $ 164,—, zodat de opbrengst zeker tot tevredenheid mag stemmen.

Het Bestuur der Curaçaose Postzegel Vereniging dankt allen, die tot het welslagen hebben medegewerkt, in het biezonder Zijne Excellentie den Gouverneur, voor het beschikbaar stellen van aan het Gouvernement toebehorende postzegels, den Heer Notaris Beaujon voor zijn belangeloze hulp, het Bestuur van de Achtbare Loge „De Vergenoeging" voor het afstaan van de localen.